

**Guia pràctica sobre els drets patrimonials
o d'exploració (*copyright*)
i la seva relació amb l'autoarxiu
en repositoris d'accés obert**

Acceso **Abierto**

Grup de treball Accés a la Ciència
www.accesoabierto.net

Aquesta guia s'ha elaborat en el marc del projecte Accés Obert a la Ciència (www.accesoabierto.net) i forma part de les eines de suport de DULCINEA.

DULCINEA és el resultat d'un projecte de recerca, un dels objectius del qual és l'anàlisi dels termes o llicències utilitzades per les revistes científiques per a definir la transferència de drets dels treballs publicats i com afecten la seva utilització posterior. Aquesta anàlisi, juntament amb el registre de les revistes, ha donat lloc al portal Dulcinea, on es pot consultar individualment cada revista (<http://www.accesoabierto.net/dulcinea>).

Aquesta guia es pot baixar de www.accesoabierto.net/documentos.

Autora: Remedios Melero

Col·laboració: Ignasi Labastida, Ernest Abadal i Francisca Abad

Traducció al català: Biblioteca virtual de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC)

Aquest obra està subjecta a una llicència de Creative Commons Reconeixement-CompartirIgual 3.0 Espanya (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/>).

Guia pràctica sobre els drets patrimonials o d'explotació (*copyright*)

Aquesta guia vol oferir d'una manera clara i senzilla unes breus directrius adreçades a autors i editors amb algunes propostes per a expressar amb precisió els drets patrimonials o d'explotació (*copyright*) dels treballs publicats.

Per què aquestes propostes?

Perquè una política editorial clara és un signe de qualitat i la definició de la política de drets en forma part.

Per a què?

Per a familiaritzar tant autors com editors amb l'ús de llicències particulars en què es defineixin les condicions amb què es poden reutilitzar els articles.

Per a promoure per mitjà d'aquestes llicències el dipòsit o autoarxiu dels treballs en repositoris d'accés obert.

Per a promoure que l'esment explícit dels drets d'explotació s'inclogui com a criteri de qualitat en l'avaluació de les publicacions.

Drets, quins drets?

Pel sol fet de crear una obra s'obtenen uns drets d'autor: els **drets morals** i els **drets d'explotació** (figura 1).

Els **drets morals** o personals **NO SÓN TRANSFERIBLES** i alguns no **TENEN CADUCITAT** (reconeixement d'autoria i integritat de l'obra). Estan reconeguts en la majoria de jurisdiccions europees, però no pas en d'altres com el cas dels Estats Units.

Els **drets d'explotació**, patrimonials o de *copyright* inclouen qualsevol ús de l'obra, principalment:

- La reproducció
- La distribució
- La comunicació pública
- La transformació

Aquests drets **SÍ QUE SÓN TRANSFERIBLES**, però tenen un **PERÍODE DE VIGÈNCIA TEMPORAL**, passat el qual les obres són de domini públic, és a dir, es poden fer servir sense demanar autorització.

La cessió de drets pot ser exclusiva o no. Si es transfereixen els drets mitjançant una cessió exclusiva, l'autor perd tots els drets d'explotació de la seva obra i, per tant, només la pot utilitzar en els casos permesos per la llei vigent aplicable (citació, usos privats...).

La utilització de llicències d'ús de les obres, com ara les llicències Creative Commons, permet determinar concretament amb quines condicions es poden utilitzar els treballs. Aquestes llicències les poden fer servir tant autors com editors.

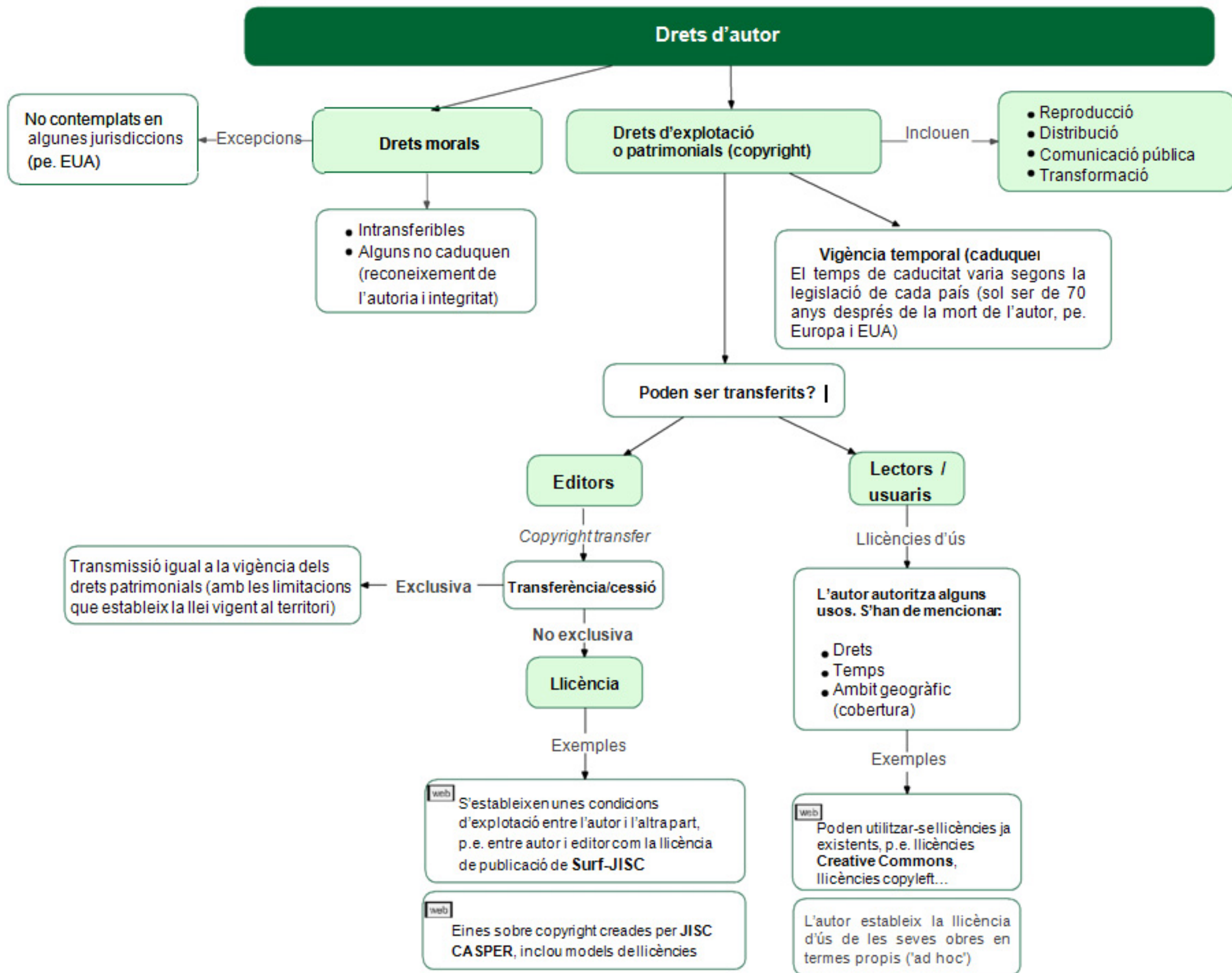

Figura 1. Esquema sobre drets d'autor i les seves característiques

...en la pràctica

En aquesta guia es recomana la utilització de les opcions següents ja existents, utilitzades a tot el món i que gaudeixen de l'aval del prestigi i la professionalitat dels qui les han elaborades.

1. Llicència per a publicar creada per la Surf Foundation juntament amb JISC (Joint Information Scientific Committee). És traduïda a diversos idiomes, incloent-hi l'espanyol (<http://copyrighttoolbox.surf.nl/copyrighttoolbox/publishers/licence/>).

Per exemple...

Clàusula 3. Drets reservats per l'autor

1. L'Autor reté tots els altres drets no cedits a l'editor en relació amb l'article. L'autor pot exercir els drets següents en particular:

Utilització amb finalitats educatives o de recerca

Reproduir l'article, totalment o parcialment, i difondre'n el contingut o posar-lo a disposició del públic, en format imprès o electrònic, com a part d'un contingut docent o com una recopilació, perquè s'utilitzi en l'àmbit acadèmic o de recerca en la institució o les institucions a les qual pertany l'autor.

Difusió

Publicar l'article a internet o autoritzar la institució de l'autor (o qualsevol altra organització apropiada) a fer-ho, de manera immediata a partir de la data de publicació de l'article en la revista corresponent (excepte en cas que l'autor i l'editor hagin acordat per escrit un breu període d'embargament, amb un màxim de sis (6) mesos):

- 1) dins de la xarxa tancada de la institució (p. ex., la intranet);*
- 2) en repositoris institucionals d'accés públic o repositoris organitzats centralitzadament (com PubMed Central i altres repositoris de PubMed Central International), sempre que s'inclogui un enllaç a l'article en el lloc web de l'editor.*

2. Llicències Creative Commons

Són llicències que autoritzen determinats usos d'una obra amb algunes condicions que varien segons la llicència.

La combinació de quatre condicions –Reconeixement, Compartir Igual, No Comercial i Sense Obra Derivada– dona lloc a les llicències següents:

Reconeixement

Reconeixement –Compartir Igual

Reconeixement –Sense Obra Derivada

Reconeixement –No Comercial

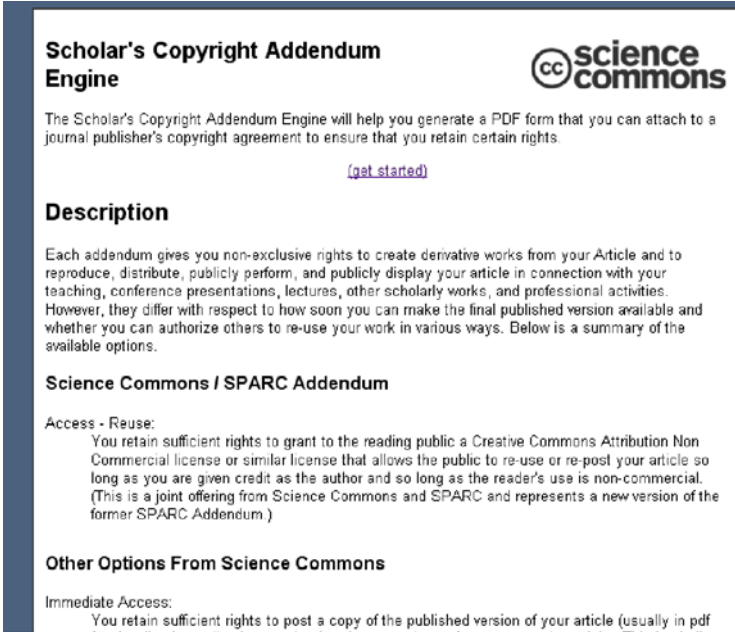
Reconeixement –No Comercial-Compartir Igual

Reconeixement -No Comercial-Sense Obra Derivada

La iniciativa Creative Commons facilita, al seu portal, una eina per a generar aquestes llicències i proveir-se del codi html per a incrustar-lo en documents web (<http://creativecommons.org/choose/>).

3. Models d'addendes creades pel projecte Science Commons i SPARC (<http://scholars.sciencecommons.org/>)

Scholar's Copyright Addendum Engine

The Scholar's Copyright Addendum Engine will help you generate a PDF form that you can attach to a journal publisher's copyright agreement to ensure that you retain certain rights.

[\(get started\)](#)

Description

Each addendum gives you non-exclusive rights to create derivative works from your Article and to reproduce, distribute, publicly perform, and publicly display your article in connection with your teaching, conference presentations, lectures, other scholarly works, and professional activities. However, they differ with respect to how soon you can make the final published version available and whether you can authorize others to re-use your work in various ways. Below is a summary of the available options.

Science Commons / SPARC Addendum

Access - Reuse:
You retain sufficient rights to grant to the reading public a Creative Commons Attribution Non-Commercial license or similar license that allows the public to re-use or re-post your article so long as you are given credit as the author and so long as the reader's use is non-commercial. (This is a joint offering from Science Commons and SPARC and represents a new version of the former SPARC Addendum.)

Other Options From Science Commons

Immediate Access:
You retain sufficient rights to post a copy of the published version of your article (usually in pdf

L'eina que les genera està disponible a internet i permet generar documents amb diferents opcions.

Drets enfront d'accés obert

D'acord amb la Declaració de Berlín sobre l'accés obert al coneixement d'octubre de 2003, una de les condicions per a afavorir l'accés obert és que els autors retinguin almenys certs drets per a contribuir-hi:

*L'autor (o els autors) i els qui retenen els drets sobre les contribucions han de **garantir a tots els usuaris** el dret a l'accés lliure de manera **irrevocable** per a l'àmbit **mundial**, amb llicència per a **copiar, utilitzar, difondre, transmetre i exposar les obres públicament**, i també per a **elaborar i distribuir les obres que se'n deriven**, en qualsevol mitjà digital i amb qualsevol finalitat responsable, a canvi del compromís de citar com cal **l'autoria** (les normes de la comunitat han de dictar els mecanismes per a fer complir adequadament l'ús de l'atribució i de la responsabilitat de les obres publicades tal com es fa actualment), i també el dret de fer còpies impreses en poca quantitat i per a ús personal.*

<http://oa.mpg.de/openaccess-berlin/berlindeclaration.html>

Per tant, és de summa importància que els autors conservin almenys una part dels drets d'explotació dels seus treballs per a reutilitzar-los posteriorment, com ara el seu dipòsit en repositoris institucionals.

Per a conèixer les polítiques editorials respecte a llicències de publicació hi ha uns quants portals on es poden consultar:

SHERPA-ROMEEO (<http://www.sherpa.ac.uk/romeo/>). Directori internacional sobre polítiques editorials respecte al *copyright* i autoarxiu en repositoris.

DULCINEA (<http://ww.accesoabierto.net/dulcinea>). Directori de revistes científiques espanyoles i drets d'explotació respecte a l'autoarxiu.

OAKlist (<http://www.oaklist.gut.edu.au/database/basic.action>). Directori internacional de polítiques editorials respecte al *copyright* i autoarxiu en repositoris, que inclou les revistes de ROMEEO més les publicades a Austràlia.

Recorda.....

Abans de signar qualsevol contracte de cessió de drets
és important saber

Quin és el seu contingut!!!!!!!!!!!!

Si tens dubtes sobre això, vés als serveis d'assessorament de la teva institució o de professionals que puguin resoldre les teves qüestions.

DULCINEA
www.accesoabierto.net

